

VOCEA POPORULUI

№ 35 (1695)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 17 OCTOMBRIE 2025

Egalitatea de tratament pentru angajații cu responsabilități familiale >>> p.4

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Femeile din mediul rural în prim-planul mișcării sindicale la Cimișlia >>> p.5

Reuniuni importante pentru mișcarea sindicală la Institutul Muncii al Sindicatelor

”Toamna se numără bobocii sau jaloane relevante în parcursul unor federații

Săptămâna care s-a scurs a fost una deosebit de activă și plină de evenimente importante pentru mișcarea sindicală din Republica Moldova. În perioada 15-16 octombrie, în incinta Institutului Muncii din Chișinău, au avut loc două evenimente de o importanță majoră pentru viața organizațiilor sindicale din țară. Astfel, pe 15 octombrie, s-a desfășurat Congresul VIII al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură (FSLC), iar pe 16 octombrie – Congresul VIII al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice (FSCRE). Ambele reuniuni au adunat

delegați din întreaga țară, reprezentanți ai structurilor sindicale teritoriale, lideri de sindicat, dar și invitați, parteneri sociali.

Lucrările celor două congrese s-au desfășurat într-o atmosferă constructivă, fiind făcută o analiză profundă a activităților desfășurate de federații în ultimii cinci ani. S-a făcut un bilanț al realizărilor, dar și al provocărilor cu care s-au confruntat organizațiile sindicale în perioada respectivă, fiind puse în discuție aspecte legate de protejarea drepturilor salariale, promovarea intereselor acestora în fața angajatorilor, precum și întărirea dialogului social la nivel de ramură și de întreprindere.

Un subiect important abordat a fost și necesitatea formării continue a liderilor sindicali, întrucât contextul social și economic actual impune adaptarea rapidă la

noile realități. Participanții au subliniat că doar printr-o instruire temeinică și prin consolidarea solidarității între federații sindicale vor putea face față provocărilor și vor reuși să-și apere eficient membrii.

La finalul lucrărilor, delegații la cele două congrese au adoptat decizii esențiale pentru activitatea viitoare a federațiilor. Au fost aprobate modificări și completări la Statutul organizațiilor, a fost votată strategia de dezvoltare pentru următorii cinci ani, și s-au ales noile organe de conducere.

noile realități. Participanții au subliniat că doar printr-o instruire temeinică și prin consolidarea solidarității între federații sindicale vor putea face față provocărilor și vor reuși să-și apere eficient membrii.

La finalul lucrărilor, delegații la cele două congrese au adoptat decizii esențiale pentru activitatea viitoare a federațiilor. Au fost aprobate modificări și completări la Statutul organizațiilor, a fost votată strategia de dezvoltare pentru următorii cinci ani, și s-au ales noile organe de conducere.

>>> p.2-3

ABONAREA 2025

DRAGI CITITORI!

Puteți perfectă abonamentul la orice oficiu poștal.

Abonarea online: www.services.posta.md/abonarea2025#/publication/36

Costul abonamentului: 3 luni - 120 lei, 1 lună - 40 lei

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Forum

Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură are un nou președinte

Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură are un nou președinte, după ce mai mulți ani la cărmă acesteia organizații sindicale a fost Nicolae Garaz. Noul președinte al FSLC este Mihai Condur. El a fost ales în această funcție la Congresul VIII al federației, eveniment care a avut loc miercuri, 15 octombrie, la Institutul Muncii.

Mihai Condur a precizat la congres că a venit să lucreze la CNSM în 2012. În 2016 a urmat Școala Sindicală din Moldova, iar apoi a devenit formator sindical la nivel de ramură. În total, a lucrat la federația de branșă 12 ani, iar în ultima perioadă a fost președinte al Biroului de Tineret al FSLC. Noul președinte al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură a adăugat că are 36 de ani și are licență în contabilitate.

Delegații la congres au înaintat patru candidaturi la funcția de președinte al FSLC. Este vorba de Nicolae Garaz, care a spus că se retrage din această funcție, pentru ca să lase loc tinerilor. Al doilea candidat a fost Nadejda Andronic, care, în final, a fost realeasă în calitate de vicepreședintă a federației. Al treilea candidat a fost Vasile Fotescu, liderul sindical de la Academia de Muzică, Teatrul și Arte Plastice.

Mai puțini membri de sindicat

Nicolae Garaz a prezentat un raport privind activitatea Consiliului Republican al FSLC în perioada 2020–2025. Liderul sindical a precizat că, potrivit datelor statistice, la 1 ianuarie 2025, efectivul sindical al federației constituia 11877 de membri de sindicat, din care 11524 de angajați și 353 de studenți și elevi ai instituțiilor de învățământ din ramura culturii.

La momentul actual, baza federației este constituită din 247 de organizații sindicale primare (OSP), dintre care: 237 OSP - din sectorul de stat și cu finanțare parțială de la stat, 10 OSP - din sectorul privat. Dintre acestea, 35 de organizații sindicale primare se află în evidență directă la Consiliul Republican al FSLC, iar 252 de OSP - în evidență a 36 de Centre Sindicale Ramural-Teritoriale din domeniul Culturii, care sunt afiliate la FSLC.

„Analizând dinamica efectivului sindical al FSLC pe parcursul perioadei de cinci ani, atestăm o micșorare a efectivului sindical cu circa 1200 de membri de sindicat și o reducere a numărului de organizații sindicale primare cu 15 unități. Aceasta se datorează, în primul rând, lichidării unor instituții și dizolvarea organizațiilor sindicale (anul 2020 - OSP din cadrul Teatrului Republican de Etnografie și Folclor „Ion Creangă”, OSP din cadrul revistelor „Florile dalbe” și „Alunelul”; anul 2021 - OSP din cadrul Colegiului Național de Coregrafie, OSP din cadrul Teatrului „Eugene Ionesco”, OSP din cadrul IP Casei-muzeu „A. S. Pușkin”, OSP de la Editura didactică „Lumina”, IPPP „Noi”, OSP din cadrul „AcvilaSport” SA, OSP a bibliotecarilor din orașul Vulcănești, OSP din cadrul Uniunii Artiștilor Plastici, OSP din cadrul Uniunii Muzicienilor, OSP din cadrul Uniunii Scriitorilor din RM), a specificat Nicolae Garaz.

De asemenea, s-a menționat retragerea calității de membru-afiliat al FSLC, în con-

formitate cu prevederile Statutului FSLC din RM, Legii Sindicatelor și documentelor prezentate de președinții următoarelor centre și organizații sindicale: CSNR al salariaților IP Compania „Teleradio-Moldova” (prin Hotărârea Comitetului Executiv al FSLC nr. 9 din 01.03.2022 „Cu privire la excluderea CSNR al salariaților de la Compania „Teleradio-Moldova din evidența FSLC”, cu cele 3 organizații sindicale primare ale angajaților acestei instituții (în total - 361 de membri de sindicat), OSP din cadrul Teatrului Republican „Lucafașul”, OSP a angajaților Teatrului Național „Mihai Eminescu” și OSP din cadrul Filarmicii Naționale „Serghei Lunchevici” pe parcursul anului 2024.

„În același timp, s-a desfășurat activitatea în vederea motivării membrilor existenți, a sindicalizării de noi membri în organizațiile sindicale existente, creării și aderării a noi organizații sindicale în evidența FSLC, a revenirii în evidența FSLC, astfel menținându-se rata de sindicalizare de peste 80% din numărul angajaților entităților economice unde există organizații sindicale afiliate la FSLC.

În anul 2024, au fost create și înregistrate în evidența federației șapte organizații sindicale, după cum urmează: OSP a angajaților Colegiului Național de Coregrafie, OSP a angajaților Casei de Cultură Polivalentă Bălți, OSP a angajaților Muzeului de Istorie și Etnografie Drochia și OSP a angajaților Centrului de Tineret din Drochia.

Au fost depistate încălcări

În perioada anilor 2021-2024, FSLC a realizat verificări în peste 18 instituții culturale și 14 centre administrativ teritoriale vizând respectarea Convenției colective (nivel de ramură) și a legislației muncii. În urma verificărilor, s-au constatat frecvent următoarele încălcări: nerespectarea prevederilor art. 6 din Convenția colectivă (nivel de ramură) privind acordarea concediilor suplimentare, neacordarea resurselor financiare pentru activități sindicale (de cel mult 0,15% din fondul de salarii pentru utilizarea lor, în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă), nerespectarea procedurii de

„Acum 2-3 ani, am promis că și tinerii specialiști din cultură vor beneficia de indemnizații unice, la fel cum primeau pe atunci tinerii angajați din sănătate sau din educație. În prezent, mai mulți tineri din cultură beneficiază de astfel de indemnizații”, a ținut să menționeze președintele CNSM.

Igor Zubcu a trecut în revistă realizările Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, printre acestea fiind și majorarea salariului minim pe țară. De la 1 ianuarie 2025, acest cuantum constituie 5500 de lei și a crescut cu 10%, față de 1 ianuarie 2024.

„Prerogativa sindicatelor este ca salariul minim să constituie 50% din salariul mediu prognozat, adică trebuie să fie de cel puțin 8050 de lei. Trebuie să mai cerem Guvernului ca creșterea prețurilor să nu erodeze puterea de cumpărare și să nu sărăcească populația”, a adăugat președintele CNSM.

Liderul sindical a atenționat că, e nevoie de a elimina discrepanțele la plata salariilor. Aici este vorba că bărbații primesc lefuri cu 16% mai mari decât femeile.

„Acest decalaj se răsfrânge nu doar la plata salariilor, dar și la mărimea pensiilor. Trebuie să veghem și asupra normelor care garantează libera asociere în sindicate”, a menționat Igor Zubcu.

La congresul FSLC au fost prezenți și lideri sindicali din România, iar unul dintre ei este Leonard Pădureț, președintele Federației Cultură și Mass-Media FAIR-MediaSind, organizație care reunește în jur de opt mii de salariați, membri de sindicat.

„În egală măsură, Republica Moldova are nevoie de România și România are nevoie de Republica Moldova, ca să fim mai buni pentru apărarea membrilor de sindicat. Avem o experiență foarte bună cu Comisia Europeană, în ceea ce privește dialogul social”, a spus Leonard Pădureț.

Liderul sindical din România a adăugat că este gata să-și împărtășească experiența în ceea ce privește transpunerea corectă a directivelor Uniunii Europene.

La finalul congresului, a fost adoptată o rezoluție, care va fi înaintată autorităților centrale și locale și prin care FSLC cere majorarea alocațiilor bugetare pentru instituțiile de cultură, creșterea fondurilor destinate salarizării, dotărilor tehnice și proiectelor de infrastructură culturală, asigurarea unei finanțări sustenabile pentru activitățile culturale de interes public.

Daniela MORARI

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Congres

Margareta Strestian, realeasă în funcția de președinte al FSCRE

După opt ani de mandat, Margareta Strestian a fost realeasă în funcția de președinte al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice din Republica Moldova (FSCRE). În calitate de vicepreședinte a fost ales Iurie Ivanov. Deciziile au fost luate la congresul VIII al federației, care a avut loc joi.

Ziua congresului a fost marcată de o altă sărbătoare - 80 de ani de la constituirea Sindicatului de ramură.

„Opt decenii de activitate reprezintă o moștenire impresionantă. În tot acest timp, Federația a fost alături de oameni, a apărut drepturi, a susținut cauze drepte și a promovat echilibrul între progresul economic și protecția socială. Ați fost o voce puternică și respectată, un partener de încredere pentru autorități și un pilon de stabilitate într-un sector strategic pentru Republica Moldova. Ministerul Energiei își exprimă profunda apreciere pentru parteneriatul pe care îl avem cu Federația. Dialogul social este și va rămâne cheia unei evoluții echilibrate, iar vocea sindicatelor - garanția că progresul nu se va face niciodată în detrimentul celor care muncesc”, a menționat Cristina Penteatcu, secretar de stat la Ministerul Energiei.

„80 de ani pentru federație înseamnă o maturitate și o experiență deosebită, comparativă chiar cu mișcarea sindicală din vestul Europei. Asta arată că există o coeziune și o solidaritate în interiorul instituțiilor din domeniu, care susțin atât activitatea, cât și perspectiva de dezvoltare a organizațiilor”, a menționat Bogdan Hossu, liderul Confederației sindicale „Cartel Alfa” din România.

„Constată că o asemenea vârstă este una care arată seriozitate, multă muncă și constanță, ceea ce pentru noi este un exemplu și sperăm și noi să ajungem la un moment dat la această vârstă frumoasă, să avem și o colaborare bună pe viitor”, susține Octavian Ciobanu, secretar general al Federației Sindicatelor din Chimie și Petrochimie din România.

Cu un mesaj de felicitare a venit și președintele CNSM, Igor Zubcu.

„A fost un bilanț bun al anilor care s-au scurs. Îi dorim Federației mult succes, să proiecteze o strategie viitoare,

centrată pe membrii de sindicat, să fie prevăzute garanții suplimentare, asigurarea locurilor de muncă, securitate și sănătate la locul de muncă și, desigur, impact pozitiv asupra CNSM”, a remarcat Igor Zubcu.

Sub sloganul „Ne organizăm pentru un viitor just, echitabil”, cel de-al VIII-lea Congres al FSCRE a reunit reprezentanți ai sindicatului de ramură din toată Republica Moldova, care au discutat despre rezultatele activității pentru perioada 2020-2025 și au stabilit acțiunile viitoare, pentru a consolida angajamentul colectiv față de democrație, pace și justiție socială.

În cadrul congresului, delegații au audiat raportul de activitate al Consiliului General al FSCRE în vederea realizării Strategiei FSCRE pentru perioada anilor 2020-2025, a fost aprobat Programul Strategic al FSCRE în vederea realizării obiectivelor pentru anii 2025-2030, dar și a fost examinat raportul Comisiei de cenzori FSCRE, pentru perioada anilor 2020-2025.

În raportul său de activitate, președinta FSCRE, Margareta Strestian, a menționat principalele realizări din ultimii ani ale FSCRE, dar și obiectivele pe care și le propun pentru viitor.

„Activitatea FSCRE în perioada anilor 2020-2025 a fost realizată conform principiilor fundamentale pe care le apără și le promovează Federația: libertatea de asociere, legalitatea, democrația, solidaritatea, transparența decizională. Un obiectiv de bază a fost asigurarea unei remunerări echitabile a muncii, prin promovarea majorării salariilor angajaților din ramură - principala sursă de venit pentru familiile acestora. Pe parcursul perioadei de referință, FSCRE a înaintat în mod constant propuneri la toate proiectele de acte normative privind modificarea și completarea cadrului legal în domeniul salarizării, prin intermediul CNSM - partener social în procesul de consultări. Datorită sindicatelor, a fost modificată legislația în domeniul remunerării muncii în sectorul real”, a menționat Margareta Strestian.

Salarii mai mari în ramura gaze

Pe parcursul anilor 2020-2025, salariul minim în ramura gaze a fost constant superior celui stabilit în sectorul real al economiei naționale. Această diferență,

care a variat între 18% și 35%, reflectă eficiența negocierilor colective și angajamentul Federației pentru asigurarea unei remunerații decente în ramură.

„În calitate mea de membru al Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, am reprezentat salariații-membri de sindicat pe platforma de parteneriat și dialog social la nivel național, unde am abordat problemele cu care se confruntă salariații din ramură, ținând cont de specificul ramurii, contribuind la creșterea nivelului de protecție socială și la promovarea unui climat de muncă echitabil și sigur”, a mai spus președinta FSCRE.

Ce își propun sindicaliștii să realizeze între anii 2025-2030

FSCRE va pleda și în continuare pentru apărarea drepturilor și promovarea intereselor profesionale, economice, sociale ale membrilor săi, stabile în legislația națională, în pactele, tratatele și convențiile internaționale ratificate de Republica Moldova, precum și în convențiile colective, contractele colective de muncă. De asemenea, va continua la creșterea nivelului de profesionalizare a liderilor și membrilor de sindicat, dar și la menținerea și creșterea numărului de membri de sindicat. În direcțiile de activitate sunt stabilite 13 obiective specifice:

Salarii decente și echitabile; Securitate socială; Dialog social constructiv și eficient; Drepturile sindicale și dreptul muncii; Securitatea și sănătatea în muncă; Activitatea financiară; Strategii pentru tineret; Asigurarea egalității de gen în sindicat; Educația și formarea sindicală continuă; Activitatea informațională; Colaborarea internațională; Consolidarea organizațională și recrutarea; Tranziția justă.

„Federația va acorda o atenție deosebită întregului proces de implementare, care va demara imediat după aprobarea la Congres a acesteia. Consiliul General al Federației va elabora și aproba anual planuri de acțiuni privind realizarea Strategiei, va evalua și raporta despre gradul de implementare a acesteia, și va întreprinde acțiuni concrete pentru depășirea unor eventuale impedimente”, a conchis Margareta Strestian.

Galina MUNTEANU

Mesaj de felicitare

Sindicatul de ramură, 80 de ani de la constituire

Dragi membri de sindicat, stimați veterani, parteneri sociali! Prietenii Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice sărbătorește o dată semnificativă - Congresul VIII și împlinirea a 80 de ani de la constituirea Sindicatului de ramură.

80 de ani reprezintă o întreagă istorie legată de promovarea valorilor sindicale. Sindicatul nostru a crescut și s-a consolidat devenind un centru sindical național ramural puternic, autentic, modern, cu un potențial uman profesionist, cu o bună experiență în mișcarea sindicală din Republica Moldova.

La baza constituirii Sindicatului de ramură a fost prima organizație din industria cărbunelui, care la început număra puțin peste o mie de membri de sindicat, urmând aderarea altor organizații sindicale din industria chimică, farmaceutică, gaze și petrol.

Suntem mândri că am fost primii în multe inițiative și proiecte sindicale. Sindicatul nostru a încheiat primul contract colectiv de muncă în anul 1993. În anul 2000, a fost semnată prima Convenție Colectivă la nivel de ramură. În anul 2022, a fost semnată Convenția Colectivă pentru perioada 2022-2026.

Aceste date și fapte se bazează pe misiunea noastră de bază: să protejăm drepturile și interesele oamenilor muncii. Împreună am trecut prin ani de formare a nucleului, reorganizare, prin provocări și crize economice, energetice, geopolitice dificile și, prin eforturi comune, am găsit întotdeauna soluții pentru a le depăși și a fi alături de organizațiile sindicale afiliate și de membrii noștri de sindicat.

Toate realizările noastre de astăzi sunt meritul multor generații. Aș dori să adresez cuvinte speciale de recunoștință celor care au stat la baza Sindicatului de ramură: Nicolai Gavrilășenco, Anatoli Bondari, Nicolae Stratila, precum și veteranilor noștri. Munca dvs. asiduă, cu devotament și perseverență, a pus temelia puternică pe care ne aflăm noi astăzi. Ne înclinăm adânc în fața dumneavoastră!

Vă mulțumim, stimați președinți ai organizațiilor sindicale și stimați membri de sindicat, pentru încredere, unitate, solidaritate și coeziune.

Vă mulțumim, stimați parteneri sociali, pentru un dialog social constructiv și o bună conclurare.

FSCRE a fost întotdeauna, este și, suntem siguri, va fi și în continuare un sindicat orientat spre problemele oamenilor muncii, va continua să opereze interesele social-economice, profesionale de muncă, colective și individuale ale membrilor săi în conformitate cu prevederile statutare și cu convențiile internaționale.

Avem mult de lucru în viitor și împreună vom face față oricăror sarcini.

O aniversare minunată, dragi prieteni! La mulți ani, FSCRE!

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Din teritoriu

Ziua internațională a femeilor din mediul rural, marcată la Anenii Noi

La data de 9 octombrie curent, în incinta Consiliului Raional Anenii Noi, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a organizat un eveniment dedicat Zilei internaționale a femeilor din mediul rural, marcată anual la 15 octombrie, pentru a evidenția contribuția femeilor la dezvoltarea comunităților rurale și la bunăstarea socială a țării.

În cadrul discuțiilor, participantele au abordat subiecte legate de îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale femeilor din mediul rural; accesul la servicii sociale și medicale pentru femei și familii; rolul sindicatelor în sprijinirea și instruirea femeilor din comunități; importanța implicării femeilor în procesele decizionale la nivel local.

Prezentă la activitate, Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a subliniat că marcarea Zilei internaționale a femeilor din mediul rural este un prilej de reflecție asupra modului în care pot fi îmbunătățite condițiile de muncă și de trai pentru femeile din sate, dar și un apel la solidaritate, respect și recunoaștere a importanței lor în societate.

„Femeile din mediul rural reprezintă un exemplu de putere, responsabilitate și dăruire. Ele sunt cele care duc greul gospodăriei, îngrijesc familia, muncesc în agricultură, în sectorul serviciilor și, în același timp, găsesc resurse pentru a fi implicate în viața comunității. Astăzi, prin această zi, le aducem un omagiu și ne reafirmăm angajamentul de a le susține prin acțiuni concrete – prin instruire, reprezentare și apărarea drepturilor lor la un loc de muncă sigur, decent și respectat”, a subliniat

Angela Otean, președinta Comisiei de Femei a CNSM.

„Ziua internațională a femeilor din mediul rural este un prilej de a aduce recunoștință femeilor care, prin muncă și devotament, contribuie zilnic la dezvoltarea locală și la bunăstarea familiilor. Ele sunt motorul multor schimbări pozitive din sate, deși adesea activitatea lor rămâne mai puțin vizibilă. Prin intermediul sindicatelor, dorim să fim aproape de femeile din mediul rural, să le oferim informații utile, sprijin

și oportunități de afirmare. Fiecare femeie din mediul rural merită respect, siguranță și condiții de viață demne”, a accentuat Daria Bostan, reprezentanta CNSM în raionul Anenii Noi.

De asemenea, reprezentanții revistei „Odoraș” au prezentat informații utile despre sănătatea femeilor din mediul rural și prevenirea bolilor, subliniind importanța educației pentru sănătate și a unui stil de viață echilibrat.

Evenimentul s-a desfășurat într-o atmosferă caldă și deschisă, oferind participanților posibilitatea de a împărtăși experiențe, idei și soluții pentru a consolida rolul femeilor în comunitățile rurale.

Prin asemenea activități, CNSM își reafirmă sprijinul față de femeile din mediul rural, promovând recunoașterea muncii lor și importanța participării active în viața socială și profesională a Republicii Moldova.

Ziua internațională a femeilor din mediul rural este marcată anual pe 15 octombrie, pentru a recunoaște rolul esențial al acestora în dezvoltarea economică, socială și durabilă a comunităților rurale, precum și în asigurarea siguranței alimentare și a rezilienței împotriva amenințărilor globale.

Anenii Noi

Echitatea și egalitatea de tratament pentru angajații cu responsabilități familiale

La 9 octombrie curent, în incinta Consiliului Raional Anenii Noi, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a organizat o activitate de informare cu genericul „Egalitatea de tratament pentru lucrători și lucrătoare cu responsabilități familiale în Republica Moldova”.

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul campaniei naționale „Fii vocea echității la locul de muncă”, realizată cu sprijinul Organizației Internaționale a Muncii (OIM), în parteneriat cu Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS).

La activitate au participat peste 40 de persoane, lideri și activiști sindicali din diverse organizații sindicale din raionul Anenii Noi, interesați de consolidarea cunoștințelor privind egalitatea de gen, protecția socială a familiilor și echilibrul între viața profesională și cea familială.

Cu mesaje de salut au venit Daria Bostan, reprezentanta CNSM în raionul Anenii Noi, Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, și Angela Otean, președintă a Comisiei de Femei a CNSM, care au subliniat importanța promovării valorilor echității, respectului și solidarității la locul de muncă.

Formatorii activității au abordat teme importante pentru mișcarea sindicală și pentru societate.

Lilia Franț a vorbit despre promovarea standardelor de muncă privind egalitatea de gen, subliniind că nu poate exista armonie într-o societate dacă nu sunt respectate regulile elementare privind egalitatea de gen și echitatea în retribuirea muncii. Iar angajații cu responsabilități familiale trebuie susținuți cu atât mai mult, cu câte ei clădesc viitorul societății noastre, pregătind schimbul de mâine.

Inga Carauș, șefă a subdiviziunii Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi, a relevat că protecția socială a familiilor cu copii în Republica Moldova constituie o prioritate, toată atenția fiind îndreptată spre crearea condițiilor decente de trai pentru aceste familii.

Polina Fisticanu, șefă a Departamentului protecție social-economică

al CNSM, a pus accentul pe egalitatea de tratament pentru lucrătorii și lucrătoarele cu responsabilități familiale în contextul Convenției OIM nr. 156, subliniind că ratificarea acestei Convenții de către Parlamentul Republicii Moldova va contribui esențial la punerea în aplicare a normelor europene și internaționale în domeniu.

Activitatea a oferit participanților informații utile privind drepturile lucrătorilor, politicile de sprijin familial, concediile de maternitate și paternitate, precum și despre măsurile legislative ce pot contribui la crearea unui mediu de muncă mai echitabil și incluziv.

Prin asemenea inițiative, CNSM își reafirmă angajamentul de a promova munca decentă, egalitatea de șanse și protecția socială pentru toți lucrătorii din Republica Moldova.

Ziua părinților

Fiecare copil are nevoie de dragoste și siguranță

Pe 15 octombrie, este marcată Ziua Europeană a Părinților, o inițiativă care reamintește cât de important este rolul părinților în dezvoltarea armonioasă a copiilor. Psihologii subliniază că baza unei copilării fericite este relația de încredere și siguranță cu părintele.

„Atunci când copilul se simte în siguranță alături de părinți, el dezvoltă percepția că lumea e un loc sigur pe care îl poate explora”, explică psihoterapeuta Ana Niculaș.

Comunicarea joacă un rol esențial în această relație. De multe ori, părinții, fără intenție, pot transmite mesaje care inhibă sau rănesc emoțiile copiilor. Psihologii recomandă ca adulții să creeze un spațiu în care cei mici să-și poată exprima liber emoțiile, fără teamă de judecată.

**”Sindicatelor reamintesc
că o societate sănătoasă pornește
de la familii echilibrate**

În Republica Moldova, familiile beneficiază de sprijinul sindicatelor, care promovează politici prietenoase față de părinți, cum ar fi programul flexibil de muncă, concediile parentale și susținerea echilibrului dintre viața profesională și cea de familie. Sindicatele reamintesc că o societate sănătoasă pornește de la familiile echilibrate, iar părinții au nevoie de suport real pentru a putea oferi copiilor un viitor mai bun.

Ziua Europeană a Părinților, instituită în 2002, este un bun prilej de reflecție și recunoștință pentru munca nevăzută a părinților.

Celebre

Femeile din mediul rural în primul planul mișcării sindicale la Cimișlia

Cu ocazia Zilei internaționale a femeilor din mediul rural, celebrată anual pe 15 octombrie, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a organizat, la Cimișlia, un atelier de informare dedicat liderilor sindicali și angajaților din diverse domenii de activitate.

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul campaniei „Fii vocea echității la locul de muncă!” și a reunit peste 40 de activiști sindicali din 10 organizații primare din raion.

La eveniment a mai participat și Ana Donia, vicepreședinte al raionului Cimișlia, care a adresat un cuvânt de salut și a evidențiat importanța femeilor din mediul rural în dezvoltarea comunităților locale. În discursul său, aceasta a apreciat eforturile depuse de CNSM în susținerea drepturilor femeilor și în promovarea echității de gen, subliniind rolul activ al sindicatelor în consolidarea unei societăți mai echitabile și mai solidare.

Atelierul a scos în evidență contribuția majoră a femeilor în diverse sectoare: educație, sănătate, cultură, agricultură, servicii publice, industrie, silvicultură și transport. Din datele prezentate de reprezentanții organizațiilor sindicale primare, se constată o prezență semnificativă a femeilor în câmpul muncii. De exemplu, în domeniul educației, 73% dintre angajați sunt femei, în sănătate - până la 80%, în administrația publică - 83%, iar în cultură - 62%.

Organizațiile sindicale participante, afiliate la diferite federații naționale, și-au prezentat activitatea și prioritățile privind protecția drepturilor salariale, în special, a femeilor care activează în condiții adesea dificile. Au fost abordate teme precum concilierea vieții profesionale cu cea de familie, accesul la condiții echitabile de muncă, combaterea discriminării și promovarea leadership-ului feminin în structurile sindicale.

Printre federațiile reprezentate s-au numărat: Federația Sindicală a Educației și Științei (FSEȘ), Federația Sindicală „Sănătatea”, Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice „SINDASP”, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură, „AGROINDSIND”, „SINDELEX”, „SINDSILVA”, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice, Federația Transportatorilor și Drumurilor, precum și Federația Comerțului și Cooperăției de Consum „Moldsindcoop-comerț”.

Parteneriatul sindical la nivel local

În cadrul evenimentului, CNSM a fost apreciată pentru eforturile continue în promovarea egalității de tratament la locul de muncă, pentru sprijinul acordat femeilor din mediul rural și pentru măsurile active în susținerea drepturilor lucrătorilor și lucrătoarelor cu responsabilități familiale.

Tot în aceeași zi, la Cimișlia a avut loc o altă întrunire importantă, o ședință de lucru cu structurile sindicale teritoriale, organizată de Marina Popova, reprezentanta CNSM în acest raion. Scopul principal al reuniunii a fost consolidarea parteneriatului sindical la nivel local și stabilirea priorităților comune pentru perioada următoare.

În cadrul acestei ședințe, liderii sindicali au discutat provocările actuale din câmpul muncii, inclusiv problema deficitului de personal în anumite sectoare, salarizarea

neechitabilă, lipsa condițiilor adecvate de muncă în unele întreprinderi, dar și necesitatea intensificării formării sindicale la nivel teritorial. S-a pus accent pe promovarea dialogului social eficient, ca principal instrument de protejare a intereselor membrilor de sindicat.

De asemenea, au fost identificate direcții strategice pentru cooperare intersindicală, precum: crearea rețelilor de sprijin reciproc între organizații, schimbul de bune practici și dezvoltarea proiectelor comune de instruire pentru tineri, femei și lideri sindicali.

Prin aceste două evenimente, marcarea Zilei internaționale a femeilor din mediul rural și întâlnirea de lucru a structurilor sindicale, CNSM reconfirmă angajamentul său în apărarea drepturilor lucrătorilor din toate domeniile și în promovarea valorilor fundamentale ale solidarității, echității și muncii decente.

Sindicatul din Cimișlia rămân o voce puternică în comunitate, iar implicarea activă a liderilor locali demonstrează că mișcarea sindicală este mai unită și mai determinată ca niciodată în fața provocărilor actuale.

Soluție

Stagiul de cotizare poate fi cumpărat retroactiv, din 1999

Pentru a obține pensia pentru limită de vârstă, o persoană trebuie să aibă un stagiul complet de cotizare de 34 de ani. Cei care nu reușesc să acumuleze această perioadă pot primi o pensie parțială, dacă au muncit cel puțin 15 ani. În lipsa acestui stagiul minim, statul acordă doar o indemnizație egală cu jumătate din pensia minimă.

Reprezentanții Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) îi îndeamnă pe cetățeni să verifice din timp situația contului personal de asigurări sociale, întrucât perioadele lipsă pot fi cumpărate. Persoana interesată trebuie să se adreseze Casei teritoriale de asigurări sociale conform vizei de reședință și poate încheia un contract pentru un an întreg sau doar pentru lunile lipsă.

„Înainte de a atinge vârsta de pensionare, fiecare trebuie să urmărească starea contului său personal. Calculând stagiul

total și identificând perioadele care lipsesc, persoana are dreptul să încheie contract de asigurare socială”, a explicat Angela Rezan, reprezentantă CNAS.

Aceasta a precizat că contractul pentru anul 2025 costă 20518 lei pentru un an întreg, iar plata pentru o singură lună este de 1709,84 lei. De asemenea, proprietarii sau arendașii de terenuri agricole care lucrează pământul individual pot încheia contracte la un tarif redus, de 5226 de lei pe an.

Specialista a mai menționat că persoanele pot achita retroactiv contribuțiile pentru perioade trecute, dar nu pot plăti anticipat pentru perioade viitoare de muncă. O excepție, menționează reprezentant CNAS, contractul nu se încheie cu beneficiari de pensie și cu persoanele care în perioada respectivă au realizat activități.

„Persoanele au posibilitatea să încheie contract și retroactiv, începând cu anul 1999. Pentru proprietarii sau arendașii de

terenuri agricole, perioada eligibilă începe din 2009. Totuși, contractul nu poate fi semnat cu beneficiarii de pensie sau cu persoanele care au avut activitate în perioada vizată”, a specificat Angela Rezan.

Potrivit datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, în 2024 au fost semnate 720

de contracte pentru cumpărarea stagiului de muncă. Cele mai multe, aproximativ 400, au fost încheiate cu proprietari sau arendași de terenuri agricole, iar restul de 320 au fost semnate cu persoane fizice.

Progres

Tot mai multe femei devin lideri ai agriculturii moderne din Moldova

Tot mai multe femei din Republica Moldova demonstrează că agricultura nu mai este doar o lume a bărbaților, ci un domeniu al perseverenței, pasiunii și viziunii. Potrivit Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în ultimul an, 746 de antreprenoare au beneficiat de finanțări în valoare de peste 185 de milioane de lei prin Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Cele mai multe investiții au fost direcționate spre tehnică agricolă performantă, modernizarea fermelor zootehnice, infrastructura de procesare și depozitare, precum și dezvoltarea exploatașilor viticole.

Vera Guzun, apiculatoare din Fundul Galbenei, raionul Hâncești, administrează cu pasiune o stupină care a devenit exemplu de calitate și tradiție.

„O facem din plăcere, atunci

când îți place nu este greu. Eu le îndemn pe femei să nu le fie frică să apeleze la proiecte, să se dezvolte. Este foarte bine că statul ne ajută”, spune Vera.

Ana Romanu din satul Pîrjolteni, raionul Călărași, revenită de peste hotare, s-a dedicat legumiculturii alături de soțul ei.

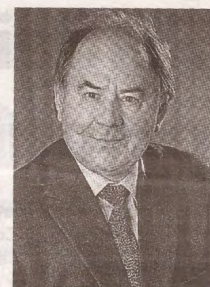
„Uneori mi-e ușor, alteori mai greu. Ca femeie, trebuie să reușesc și acasă, ca mamă și soție, și la

muncă. Eu ies la piață în Călărași, iar soțul lucrează mai mult în sere”.

Datele AIPA arată că, doar prin plățile directe din sectorul zootehnic, 96 de femei au primit sprijin financiar în valoare totală de peste 40,8 milioane de lei. Prin investiții inteligente și o gestionare atentă, femeile din mediul rural contribuie la consolidarea economiei agricole și la dezvoltarea durabilă a satelor Moldovei.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție răspunde juristul Ion PREGUZA.

Dialogul Social European, un instrument de coeziune și solidaritate

? Vă rog să ne spuneți ce presupune Dialogul Social European și care sunt obiectivele principale ale activității acestuia?

Marcel Corman, Chișinău

La nivelul Uniunii Europene, dialogul social este consacrat, prin dispozițiile cuprinse în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Astfel, Uniunea Europeană recunoaște Dialogul Social European ca fiind unul dintre pilonii modelului social european și, totodată, un instrument de coeziune și solidaritate socială.

În acest sens, angajamentul Uniunii Europene constă în promovarea rolului partenerilor sociali europeni și în susținerea dialogului social, consacrand în același timp autonomia partenerilor sociali. Or, promovarea dialogului social este un obiectiv comun al Uniunii Europene și al statelor sale membre, ținând cont de diversitatea sistemelor naționale și respectând autonomia partenerilor sociali.

Dialogul Social European presupune consultarea, negocierea și acțiunea comună la nivel european între partenerii sociali (organizațiile patronale și sindicatele), cu scopul de a contribui la politica socială și de ocupare a forței de muncă, inclusiv prin elaborarea de acorduri care pot fi transpuse în practică la nivel național sau european.

În modul acesta, partenerii sociali sunt implicați în discuții, consultări, negocieri și acțiuni comune desfășurate la nivel european, în plus față de cele desfășurate la nivel național. În conformitate cu art. 154 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, înainte de a prezenta propuneri în domeniul politicii sociale, Comisia Europeană se consultă cu partenerii sociali privind posibila orientare a unei acțiuni a Uniunii. Partenerii pot să negocieze apoi acorduri care pot fi puse în aplicare în mod independent conform practicilor lor naționale sau pot solicita punerea în aplicare a acestora printr-o decizie a Consiliului.

Dialogul Social European poate fi: bipartit, doar între partenerii sociali – organizațiile patronale și organizațiile lucrătorilor (sindicate) sau tripartit – între partenerii sociali și instituții ale Uniunii Europene.

” Crearea unui climat de cooperare și încredere între sindicate și organizațiile patronale la nivel european

Această formă de dialog are rolul de a reglementa relațiile de muncă, de a apăra interesele membrilor și de a asigura stabilitatea socială și economică. Rezultate posibile ale Dialogului Social European vizează: acorduri-cadru care pot fi transformate în directive europene; recomandări și ghiduri de bună practică pentru statele membre și pentru sectoarele economice; crearea unui climat de cooperare și încredere între sindicate și organizațiile patronale la nivel european.

De exemplu de acorduri-cadru europene rezultate din Dialogul Social European, care au avut un impact real asupra legislației și practicii muncii în statele membre pot fi luate: Acordul privind concediul parental (1995, revizuit în 2009), care a fost transpus în legislația europeană prin Directiva 2010/18/UE; Acordul privind munca cu timp parțial (1997) transpus în Directiva 97/81/CE și altele.

Republica Moldova, prin Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană (2014) și prin angajamentele din domeniul muncii și protecției sociale, urmărește treptat armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar. Aceasta include mai multe acorduri europene rezultate din Dialogul Social European.

Astfel, obiectivele principale ale Dialogului Social European au drept scop: promovarea unei piețe a muncii echilibrate și echitabile; îmbunătățirea condițiilor de muncă și a protecției sociale; creșterea competitivității economice prin implicarea partenerilor sociali; anticiparea și gestionarea schimbărilor economice și sociale (digitalizare, tranziție verde etc.).

Practic, Dialogul Social European este un instrument democratic de guvernare socială la nivelul Uniunii Europene, menit să completeze procesul legislativ clasic și să asigure că vocea lucrătorilor și a angajatorilor este luată în considerare în deciziile majore.

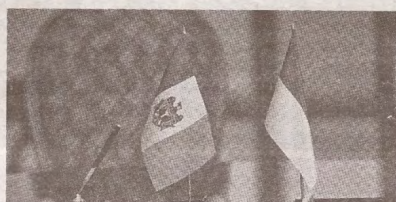
Drepturi

Pensii pentru moldovenii care au lucrat în Ucraina

Cetățenii Republicii Moldova care au lucrat în Ucraina, precum și ucrainenii care și-au desfășurat activitatea în țara noastră, vor putea beneficia de drepturi sociale garantate, inclusiv pensii și alte prestații, pentru perioadele de muncă realizate în ambele state.

Executivul de la Chișinău a aprobat, în ședința din 15 octombrie, inițierea negocierilor pentru semnarea unui acord bilateral în domeniul securității sociale. Documentul va stabili modul de cooperare între instituțiile competente din cele două țări, astfel încât prevederile acordului să fie aplicate eficient și uniform.

Potrivit Guvernului, prin acest pas sunt create condițiile necesare pentru ca persoanele care au contribuit la sistemul de asigurări sociale al Republicii Moldova sau la cel al Ucrainei să își poată valorifica drepturile, indiferent de țara în care aleg să trăiască.

Se estimează că aproximativ 20 de mii de cetățeni vor beneficia de noul acord.

Republica Moldova are deja semnate acorduri similare cu 20 de state, printre care Spania, Italia, Germania și alte țări europene. Acestea oferă protecție socială cetățenilor moldoveni care au muncit peste hotare, asigurându-le accesul la pensii și alte beneficii sociale recunoscute reciproc.

Veste bună

FMI îmbunătățește prognoza de creștere economică pentru R. Moldova în 2025

Economia Republicii Moldova dă semne de revenire, potrivit celor mai recente prognoze ale Fondului Monetar Internațional (FMI). După ce, în aprilie, instituția anticipa o creștere modestă de doar 0,6% pentru 2025, FMI și-a revizuit estimările și prognozează acum un avans de 1,7% al PIB-ului. Această ajustare pozitivă denotă o redresare economică mai rapidă decât se anticipa inițial, într-un context marcat de încetiniri economice.

Pentru 2026, FMI prognozează un avans al PIB-ului moldovenesc de 2,2%, în scădere față de estimările anterioare. În context regional, R. Moldova se aliniază tendinței generale din Europa emergentă și în curs

de dezvoltare, unde creșterea economică încetinește în 2025, dar urmează să se redreseze treptat până în 2030.

Totodată, Fondul Monetar Internațional a estimat că inflația medie a prețurilor de consum va crește la 7,7% în 2025, de la 4,7% în anul precedent. Cu toate acestea, organizația asigură că inflația va scădea la 5,5% în anul următor.

Totodată, se estimează că creșterea PIB-ului în zona Europei emergente și în curs de dezvoltare, din care face parte și RM, va încetini anul acesta până la 1,8%, față de 3,5% înregistrat anul trecut. Ulterior, se preconizează o accelerare a creșterii economice regionale, cu un avans de 2,2% în 2026 și până la 2,4% în 2030.

Eveniment cultural

A fost decernat Premiul Național din anul 2025

Laureații Premiului Național 2025 și-au ridicat distincțiile vineri, 10 octombrie, la Reședința de Stat. La ceremonie au participat Maia Sandu, președinta Republicii Moldova, și Sergiu Prodan, ministrul Culturii.

Au fost distinse cu Premiul Național 11 persoane, distincția fiind acordată pentru rezultate remarcabile obținute până la și în cursul anului 2024. Premiul se acordă anual pentru realizări deosebite în domeniile științei, culturii, artei, sportului și activității sociale, recompensând excelența și contribuția la afirmarea valorilor naționale.

Laureații Premiului Național 2025 sunt:

Radu Rățoi, acordeonist, Maestru în Artă, solist al Orchestrei Naționale de Cameră a Republicii Moldova, laureat al concursurilor internaționale – pentru contribuția excepțională la dezvoltarea artei muzicale și promovarea culturii naționale pe plan internațional;

Varvara Buzilă, doctor în filologie, sefă a Secției Etnografie a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală – pentru contribuțiile de excepție în domeniul protejării și valorificării patrimoniului cultural imaterial;

Marcela Vieru (Benea), poetă – pentru întreaga operă literară, care include volumele „Eu sunt cartea”, „Rupere de nori”, „Traducătorul de suferințe”, „101 poeme”, „Evadare din frescă”, „Poveste neterminată” și „Zestre”;

Timofei Bătrănu, artist plastic, Maestru în Artă, Artist al Poporului – pentru întreaga activitate de creație, formare artistică și promovare a culturii naționale, precum și pentru contribuția incontestabilă la prestigiul artei plastice din Republica Moldova;

Ignat Cazmali, fondator al Muzeului de Istorie din Avdarma – pentru contri-

buția excepțională la promovarea memoriei istorice și valorificarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova;

Dumitru Erhan, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, doctor habilitat în științe biologice, profesor cercetător, și Ștefan Rusu, doctor habilitat în științe biologice, șef al Laboratorului de Parazitologie și Helmintologie al Institutului de Zoologie al USM – pentru ciclul de lucrări „Parazitoze asociate ale animalelor domestice și sălbatice – profilaxia și tratamentul”;

Mihail Agafița, Artist al Poporului, prim-dirijor și director artistic al Orches-

trei Simfonice a Filarmonicii Naționale „Sergei Lunchevici” – pentru contribuția artistică și impactul remarcabil în domeniul dirijatului simfonic;

Denis Vieru, Maestru Internațional al Sportului la judo, membru al lotului național – pentru performanțele constante în competițiile mondiale și pentru medalia de bronz obținută la Jocurile Olimpice de la Paris din 2024;

Valeriu Duminică, antrenor principal al lotului național olimpic de judo, secretar general al Federației de Judo – pentru rezultatele sportive remarcabile ale elevilor săi, Denis Vieru și Adil Osman, medaliați cu bronz la Jocurile Olimpice de la Paris din 2024;

Ion Anton, prozator, poet, publicist, director și redactor-șef al săptămânalului „Florile Dalbe” – pentru întreaga creație literară și publicistică dedicată copiilor și tinerilor, de o valoare educativă și cultural-artistică deosebită.

Laureații au fost desemnați în cadrul ședinței Comisiei pentru decernarea Premiului Național. Dosarele au fost analizate de membrii comisiei, iar câștigătorii au fost selectați prin vot secret.

Guvernul Republicii Moldova acordă anual Premiul Național. Distincția constă într-o diplomă, o medalie și o recompensă financiară în valoare de 100 de mii de lei.

Cor. VP

Îmbătrânire activă

Circa 140 de seniori au devenit studenți la Universitatea Vârstei a Treia

De trei ani, Universitatea Vârstei a Treia (UV3) demonstrează că vârsta nu este o barieră pentru educație. În anul academic 2025-2026, peste 140 de seniori 60+ din Chișinău, Bălți și Cahul au ales să devină din nou studenți. Programul este susținut de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în parteneriat cu UNFPA în Moldova, de Ministerul Educației și Cercetării, alături de universitățile de stat din Chișinău, Bălți și Cahul, de Fundația Moldcell și AO „CASMED”.

Maria Maer, care este profesoară de geografie, spune că a decis că trebuie să facă o schimbare, pentru ea, pentru familie, dar și pentru societate.

„De asta am și venit, eu am nepoțele care au studii și observ că este o diferență și am zis să mă apropiu de ele, să ne fie mai ușor să ne înțelegem. Ca să fie bine într-o familie, într-o țară, trebuie să fie o armonie între tradiție și modernism”, susține fosta profesoară.

Un alt senior, Gheorghe Mitru, grafician de profesie, ne-a spus că

niciodată nu este prea târziu, mai ales pentru cei care vor să învețe. „Eu știu că nu știu nimic, de aceea, la orice vârstă trebuie să continuăm să acumulăm cunoștințe, dar pentru asta trebuie mereu să fii curios, setos de cunoștințe, desigur că este nevoie de motivație”, remarcă acesta.

„Astăzi trăiesc emoții deosebite. Am aflat despre Universitatea Vârstei a Treia de la o prietenă care a fost studentă în promoția trecută, iar în anul acesta am așteptat cu nerăbdare să mă înscriu și eu. Este o mare bucurie pentru mine să am o activitate, să socializez și să învăț lucruri noi. Mă simt din nou ca atunci când eram o tânără studentă – cu emoții, entuziasm și dorință de a descoperi lumea”, a mărturisit Iulia Haidău, în vârstă de 65 de ani, din satul Pârlița, raionul Fălești, studentă UV3.

Act de curaj

Programul este disponibil în două limbi, fiind accesibil atât seniorilor din Republica Moldova, cât și refugiaților.

„Vârsta adevărată este cea pe care o simțim noi, iar studenții

de astăzi sunt tineri în suflet și în inimă. Învățarea pe tot parcursul vieții și, mai ales, la o vârstă atât de onorabilă, este un act de mare curaj și determinare”, a menționat Alexei Buzu, ministrul Muncii și Protecției Sociale.

Curriculum-ul UV3 include un modul obligatoriu, „Dezvoltarea abilităților digitale”, și un modul opțional, care le permite seniorilor să aleagă unul dintre cele șase cursuri special create pentru ei: Limba engleză, Educația juridică, Istoria noastră în secolul XX, Longevitate sănătoasă sau Stare de

bine și comunicare între generații.

Fiecare curs va avea o durată de 14 ore, iar întâlnirile vor avea loc o dată sau de două ori pe săptămână, câte 90 de minute fiecare. UV3 nu oferă doar cunoștințe practice. Programul contribuie la crearea de noi conexiuni sociale și stimulează implicarea activă în viața comunității, demonstrând reziliența și sustenabilitatea acestui proiect unic în Republica Moldova.

UV3 a fost lansată în 2023, inspirată de modelul de succes al Cehiei. Până în prezent, programul

a înregistrat 250 de studenți seniori la universitățile din Chișinău, Cahul și Bălți. Extinderea din toamna anului 2024 și includerea raionului Fălești demonstrează succesul și sustenabilitatea proiectului, parte a Programului Național pentru Îmbătrânire Activă și Sănătoasă 2023–2027. În premieră, în 2025, a fost lansată și o grupă online, destinată seniorilor cu dizabilități sau celor din mediul rural, care nu pot ajunge fizic la cursuri din motive de sănătate sau economice.

Galina MUNTEANU

Bancuri pentru sindicaliști deștepți

Cauză și efect

Se spune că frumusețea obosește. La dracu', nu știam eu de ce sunt obosită mereu.

Sete de știință

– Doamnă, fiul dumneavoastră are o mare sete de știință. De unde a moștenit-o?
– Știința de la mine, setea de la tat-su!

La cântatul cocoșilor

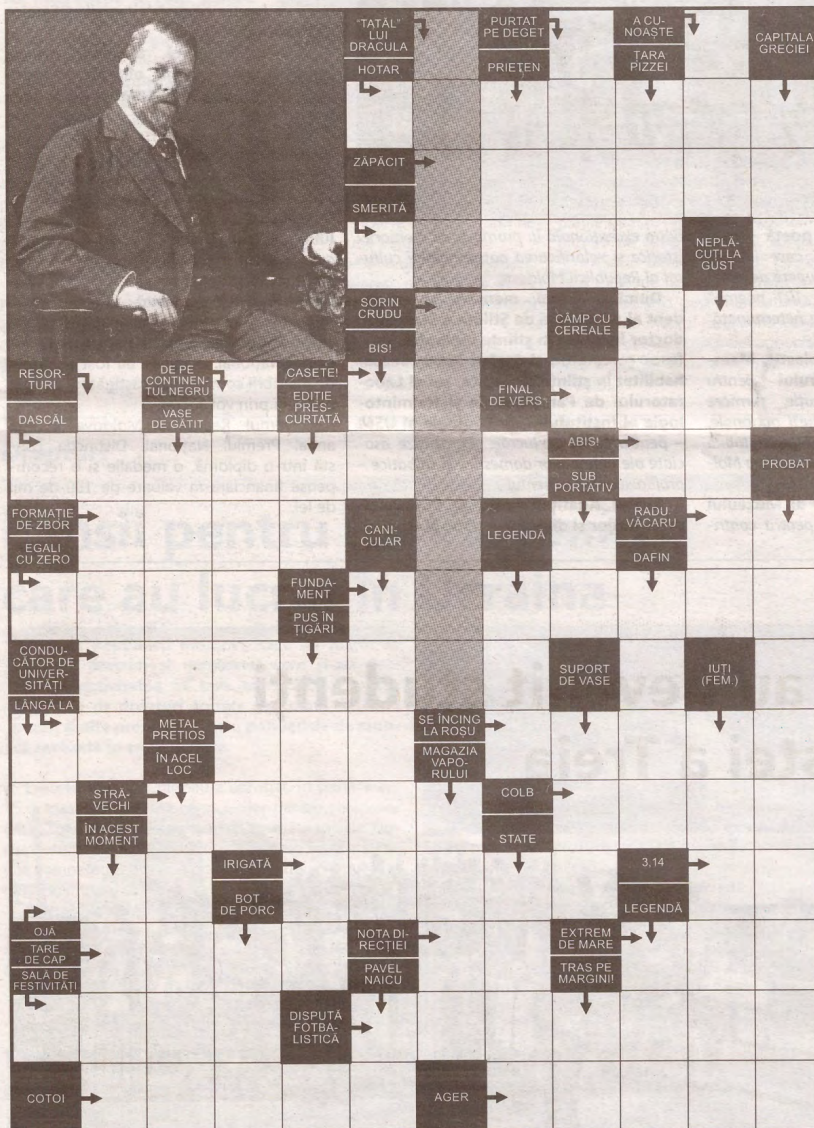
– Știați de ce cocoșii cântă așa devreme dimineața?
– Ca să se facă și ei auziți. Mai târziu nu pot, se trezesc găinile...

Reacția dureroasă la auzul anunțului de divorț

– I-am spus că nu mai stau cu el și că bag divorțul...
– Și el ce ți-a spus?
– Păi, după câteva minute, am auzit o bubuitură...
– Vai, Dumnezeu! Doar nu s-a împușcat?
– Nu! ...A deschis o șampanie, mizerabilul!

Când cineva din cuplu își asumă răspunderea

La o petrecere, soțul către soție:
– Nu ți-a fost rușine să te duci de trei ori cu farfuria după mâncare?
– Nu! fiindcă de fiecare dată spuneam că este pentru tine!

Dezghearea integralei din numărul trecut: T-B-C-SINONIM-LATURA-NEVI-CR-VITA-I-C-R-MAGAZIN-LIMUZINA-ORA-ROS-ED-STOR-MEDIU-ICI-SI-S-ARME-CAI-MEI-SEFI-STA-A-MOI-TARA-N-CRAS-CICA-ST-ATAMAN-VOCI-CRUNTI-CADUC-ARA-APASATA.

Competiție

Au schimbat sala de ședințe cu terenul de volei pentru a consolida unitatea

Șase sindicate din R. Moldova au ales un mod diferit de a arăta solidaritatea, și anume printr-un turneu de volei.

În cadrul primei ediții a Cupei Federației „SINDLEX” la volei, desfășurată recent în Chișinău, 11 echipe, dintre care șase masculine și cinci feminine, au intrat pe teren nu doar pentru a câștiga, ci și pentru a demonstra forța unității, colaborării și determinării sindicale.

Organizatorii, membri ai Federației Sindicatelor din Moldova „SINDLEX”, au văzut în acest eveniment o oportunitate de a promova o altă fațetă a mișcării sindicale: una care cultivă sănătatea, relațiile interpersonale și spiritul de echipă. „Această competiție nu a fost doar despre volei. A fost despre a ne cunoaște mai bine, a coopera și a întări ceea ce înseamnă să fim uniți” a declarat Angela Otean, președinta Federației „SINDLEX”.

Sportul ca formă de dialog social

Evenimentul a beneficiat de susținerea mai multor oficiali. Printre aceștia s-au numărat Diana Salcuțan, secretar de stat la MAI, Lilia Frant, vicepreședintă a CNSM, precum și reprezentanți ai Poliției de Frontieră, Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Întreprinderii de Stat „Servicii Pază” a MAI.

Deși atmosfera a fost una relaxată și prietenoasă, meciurile au fost pline de energie și competitive. În clasamentul final, la categoria feminină, locul I a fost ocupat de echipa SINDMAI, urmată de DEMNITATE și FRONTIERA. În categoria masculină, după o finală intensă, DEMNITATE a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, urmată de FRONTIERA și SINDMAI.

Câștigătorii au fost răsplățiți cu cupe, medalii, diplome și premii. Toate sindicatele au primit mingi de volei, încurajând pregătirea pentru edițiile viitoare.

O nouă tradiție sindicală?

Sportul devine un mod simplu și eficient prin care membrii se cunosc, comunică și capătă încredere unii în alții.

„Solidaritatea nu se clădește doar în sălile de conferință, ci și în vestiare, pe teren și în momentele de bucurie împărtășită”, a afirmat Andrei Eremia, șef al Direcției reacționare operativă din cadrul I.S. „Servicii Pază”.

Prima ediție a Cupei „SINDLEX” la volei s-a încheiat cu promisiunea unei tradiții anuale, care să combine sportul, solidaritatea și viziunea unei mișcări sindicale moderne și implicate.

Cor. VP

VOCEA
POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională
a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul
la ziar poate
fi perfectat în orice
oficiu poștal
din RM sau direct
în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Elena BUGA

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Daniela MORARI

Redactor-traducător:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCHINOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Edit Tipar Grup” SRL
str. Fereideului 4, mun. Chișinău.

Com.: 856

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.